

Seminár
Posilnenie investícií do sústavy Natura 2000 prostredníctvom fondov EÚ
a aktualizácia Prioritného akčného rámca financovania Natura 2000 v Slovenskej
republike v programovom období 2021 – 2027 (PAF)

Bratislava 13. november 2018
Výskumný ústav vodného hospodárstva

Kontext

V roku 2017 prijala Európska komisia "Akčný plán pre prírodu, ľudí a hospodárstvo" na zlepšenie plnenia požiadaviek smerníc v oblasti ochrany prírody, ich súdržnosti so sociálno-ekonomickými cieľmi a zapojenie celoštátnych, regionálnych a miestnych úradov, zainteresovaných strán a občanov. Akčný plán má štyri prioritné oblasti a zahŕňa 15 rôznych aktivít, ktoré sa majú realizovať do roku 2019.

Priorita C akčného plánu sa týka "posilnenia financovania v rámci Natura 2000 a zlepšenia synergie s finančnými nástrojmi EÚ".

Cieľom konkrétnej aktivity 8 v rámci tejto priority je pomôcť členským štátom zlepšiť ich viacročné finančné plánovanie pre Natura 2000 prostredníctvom aktualizácie ich prioritizovaných akčných rámcov (PAF).

Pred začiatkom viacročného finančného rámca na obdobie 2014 - 2020 členské štáty vytvorili prvýkrát svoje PAF, ktoré identifikujú potreby a priority financovania Natury 2000, ako aj predpokladané zdroje. I keď boli PAF veľmi rozdielne v ich ambíciózosti a kvalite, predstavovali pozitívny príspevok na zabezpečenie financovania Natury 2000 z finančných nástrojov EÚ. Audit realizácie Natury 2000, vykonaný Európskym účtovným dvorom (ECA), však ukázal, že schválené programové dokumenty rôznych fondov nerešpektovali všetky finančné potreby Natury 2000 identifikované v rámci PAF. Podľa ECA viedla kombinácia neúplných alebo nepresných informácií v PAF spolu s ich nedostatočnou integráciou do sektorových dokumentov pre programové obdobie 2014 – 2020 k zisteniu, že pre zaistenie vnútorného súladu pri financovaní Natury 2000 zo zdrojov EÚ, je nevyhnutné posilniť dôraz na prípravu PAF.

Z týchto dôvodov sa Komisia spolu s členskými štátmi a ďalšími zainteresovanými stranami zaviazala, že:

- preskúma mieru úspešnosti spracovania/aplikácie PAF počas súčasného programového obdobia (dokončené v roku 2017);
- po dohode s členskými štátmi aktualizuje formát PAF, aby bola zaistená lepšia harmonizácia postupu kalkulácie nákladov a identifikácie cieľov ochrany a konkrétnych opatrení, vrátane jasných priorít a možných synergií s ostatnými rezortmi a politikami (napríklad so "Zelenou infraštruktúrou"), tak, aby PAF odrážali sociálno-ekonomické prínosy investovania do Natury 2000, napr. vo vzťahu k zmierňovaniu dôsledkov klimatických zmien a adaptačnému potenciálu, zdraviu ľudí a prosperite (dokončené v polovici roku 2018);
- začne spolu s členskými štátmi proces aktualizácie ich PAF pre obdobie po roku 2020 v súlade s článkom 8 Smernice o biotopoch a bude podporovať všestrannú Informovanosť o PAF, ako v rámci Komisie, tak aj medzi úradmi členských štátov a to s zacielením na konkrétne osoby zodpovedné za programovanie v rámci rôznych politík EÚ (do 2019).

Cieľom tohto seminára je predstaviť možnosti financovania Natury 2000 z fondov EÚ v období 2021 - 2027 a príspeť tak k príprave nových PAF na začiatku roku 2019.

Natura 2000 a nasledujúce finančné obdobie EÚ (2021 - 2027)

Náklady na realizáciu Natury 2000 boli odhadnuté na 5,8 miliárd EUR ročne, pričom ich odhadované ročné prínosy sa pohybujú v rozmedzí 200 až 300 miliárd EUR. Hlavnú zodpovednosť za financovanie Natury 2000 majú členské štáty. Nedostatočné zdroje však bránia tomu, aby táto sústava poskytla svoje plné prínosy a sú hlavným negatívnym faktorom, ktorý znižuje účinnosť smerníc v oblasti ochrany prírody. Cieľom akčného plánu je zlepšiť využívanie fondov EÚ, ktoré sú k dispozícii, a zabezpečiť ochranu prírody, ktorá bude tak atraktívnejšia pre súkromných investorov.

Komisia predstavila svoje návrhy pre úniový rozpočet 5. mája 2018. Pre obdobie rokov 2021 až 2027 navrhuje dlhodobý rozpočet vo výške 1,135 miliardy EUR, čo zodpovedá 1,11% HDP 27 členských štátov. Teraz je na Rade, ktorá musí rozhodnúť jednohlasne, aby schválila rozpočet so súhlasom Európskeho parlamentu.

Schválenie rozpočtu EÚ aj sektorových nariadení by sa malo uskutočniť pred nasledujúcimi voľbami do Európskeho parlamentu (máj 2019).

Od konca tohto mája do polovice júna zverejnila Európska komisia sektorové legislatívne návrhy výdavkových programov. Medzi tieto patria napríklad Európsky fond pre regionálny rozvoj, LIFE, Európsky sociálny fond plus, Horizont Európa a podobne. Prostriedky na financovanie Nature 2000 musia byť zabezpečené v rámci príslušných fondov EÚ pre programové obdobie 2021 - 2027.

Ďalšie informácie o dokumentoch právneho charakteru a faktických prehľadov nájdete na nasledujúcich webových stránkach:

Rozpočet EÚ

https://ec.europa.eu/commission/publications/factsheets-long-term-budget-proposals_en

Regionálny rozvoj (ERDF) a kohézia

https://ec.europa.eu/commission/publications/regional-development-and-cohesion_en

Prírodné zdroje a životné prostredie (LIFE, CAP, EMFF)

https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment_en

PAF a integrované projekty LIFE

Integrované projekty umožňujú správnym orgánom v členských štátoch EÚ plniť legislatívu v oblasti ochrany životného prostredia a klímy. Predstavujú prostriedky na plány, programy a stratégie vytvorené vo veľkej škále (na regionálnej, multiregionálnej a celoštátnej úrovni) požadované špecifickými únióvymi právnymi predpismi a spracované podľa iných únióvych predpisov alebo úradmi členských štátov.

Integrované projekty v rámci **podprogramu pre životné prostredie** spĺňajú požiadavky kľúčových predpisov EÚ v štyroch oblastiach: voda, odpady, ovzdušie a príroda (vrátane starostlivosti o sústavu Natura 2000). Posledná oblasť sa zameriava na realizáciu PAF, vypracovaných podľa článku 8 Smernice o biotopoch.

Jedinečným rysom integrovaných projektov je umožniť členským štátom využívať iné finančné zdroje EÚ vrátane poľnohospodárskych, štrukturálnych, regionálnych a výskumných fondov, ako aj verejné zdroje na národnej úrovni a investície súkromného sektora.

Od zavedenia tohto nástroja v roku 2014 sa realizovalo 11 integrovaných projektov v oblasti ochrany prírody, vedených inštitúciami 11 členských štátov. Ich celkový rozpočet prekročil 208 miliónov EUR. Tieto projekty následne mobilizovali okolo 2 miliárd € doplnkových prostriedkov z iných fondov na úrovni EÚ aj jednotlivých štátov a súkromného sektora.

Viac informácií na: <http://ec.europa.eu/environment/life/projects/ip.htm>.

Aktuálne dostupné dokumenty na webovej stránke Komisie (DG ENV):

- Nový formát PAF a pokyny na jeho vyplnenie v národných jazykoch:
<http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/>
- Príslušné príručky a príklady skúseností s financovaním ochrany prírody:
 - Integration of Natura 2000 and biodiversity into EU funding (súhrnná správa, 21 str., január 2017)
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/Kettunen_2017_financing_biodiversity_summary.pdf
 - Integration approach to EU biodiversity financing: evaluation of results and analysis of options for the future (záverečná správa, 117 str., január 2017)
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/Kettunen_2017_financing_biodiversity.pdf
 - Analysis of Natura 2000 management measures eligible for financing in 2014 - 2020 (2016, 75 str., obsahuje viaceré príklady z členských štátov EÚ)
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/Natura2000_integration_into_EU%20funds.pdf
 - Results-based Payments for Biodiversity Guidance. Handbook: Designing and implementing results-based agri-environment schemes 2014 - 2020 (2014)
<http://ec.europa.eu/environment/nature/rbaps/handbook/docs/rbaps-handbook.pdf>
 - Study on biodiversity financing and tracking biodiversity-related expenditures in the EU budget (červen 2017, 232 str., zahrnuje prípadové štúdie)
<http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/pdf/Study%20on%20biodiversity%20financing%20and%20tracking%20biodiversity-related%20expenditures%20in%20the%20EU%20budget%202017.pdf>
 - Príklady integrovaných projektov LIFE: <http://ec.europa.eu/environment/life/projects/ip.htm>
- Možnosti financovania Nature 2000 v období po r. 2020:
 - Opportunities for innovative biodiversity financing: ecological fiscal transfers (EFT), tax reliefs, marketed products, and fees and charges. A compilation of cases studies developed in the context of a project for the European Commission (DG ENV) (január 2017, zahrnuje prípadové štúdie)
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/Kettunen_2017_financing_biodiversity_case_studies.pdf